

Szaktanácsadói rálátás ruhaiparunk mikro-, kis- és középvállalkozásainak a Covid-járvány által indukált 2019/2020 évi „fennmaradási kontroll” utáni stabilitási megújulási esélyeire

4. tanulmányi vázlat 2021

Ihász József
ruhaipari szaktanácsadó

1. Hipotézis

- A Magyar Textiltechnika 2019/4, 2021/1, 2021/2 sz. számaiban megjelent „tanulmányi vázlatok” ajánlásait, elemzéseit tanulmányozták a ruhaipari vállalkozások. (?)
 - Ugyanis vezetési önértékeléseik, cég-eredményességi **kontrolljaik tényei** ismeretében jelenlegi **elsődleges feladatukká lett fundamentális tevékenységük megerősítése, vagy átalakítása, új önmegvalósítási célok megalapozása.**
- A „holtpontokról” – amelyek tevékenységek körül sokféle irányúak – történő gyors, és lehetőleg pozitív elmozdulás, prioritásaiban is koncentrált, rendszer-szemléletű döntéseket, stratégiákat követelt (ez még most is ajánlott!) néhány „védelmi” szempont elsődlegességével!
 - önfenntartás (elsődleges életcél),
 - vállalkozás, foglalkoztatás megtartása,
 - kötelezettségek felelőssége (likviditás),
 - önmegvalósító egzisztenciák,
 - a cég szellemi (know-how) és teljes vagyonának értékvédelme,
 - a szakmai kultúra továbbvitele ruhaipari ágazatunknak a nemzetgazdaságban is újra fontos szerepe miatt (!)
 - (*munkahely teremtés, foglalkoztatás bővítés)
 - a makro világ objektíve is felgyorsult, permanensen változó és új követelményrendszerének felismerése; az alkalmazkodóképesség, rutin megszerzése.

2. Bevezetés

- A szaktanácsadói tájékozottság – mint az információ mélysége, tartalma, értéktétele – a jelen hektikus és mértéktartó kapcsolati körülmények miatt nem általánosítható.
- Azonban mindenképp súlyponti kérdéseket, eseteket, kényszerpályákat, kockázatokat, új, eddig nem publikált, érvényesülési taktikákat, hozott felszínre.

a) **Forrás** (mint, szakmaspecifikus, kapcsolati tőke):

- profil ügynökök,
- cégvezetők,
- önkormányzatok (térsgéi),
- Covid-járvány általi tanulmányok következtetései (konzultációk),
- konstans profilú gyártói szervezetek.

3. Kiindulópontok (determináltságok)

A)

- Pozitív fordulatot jelentett az NKTH (Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal) támogatásával 2010. november 3-ra elkészített **„A magyar textil- és ruhaipar K+F+I stratégiájának megvalósítási terve”** (mint tervezet).
- E kifejezetten emelt (tematikus összetettségében tudományos) szintű tanulmány a textil- és ruhaipari ágazat jövőbeni feladatait **kiemelten határozta meg** távlati céljaiban, **integrált feladatokban**, definiált, elérendő szintekben, eredményességekben, gyártási, termék-előállítási **komplex kritériumokban**.
- A TERVEZET projektjeinek összességi végrehajtására **„mátrixolva” súlyozottan mintegy 35-40 intézményi szakember**, vezető, támogató szervezet, koordináló felügyelet, képviselő **felelősségére is rámutatott**.
- A 2015-ig megjelölt **időhorizontos** tevékenységek révén stabilizálódás, változó mértékű extenzív fejlesztés, kapacitásbővülés következett be a textil és ruházati vállalkozásokban is.
- Ez a fellendülés azonban 2015 után fokozatosan kezdett leépülni. A makrovilági** kiemelt gazdasági koncepciókkal, **stratégiai változásokkal, gyakori törvényi és egyéb utasító terminológiákkal a mikro, kis- és középvállalkozások egyre kevésbé tudtak lépést tartani.**
 - Az **önerőre ható** megváltozott gazdálkodási, függőségi tevékenységi érdekeltségek legsúlyosabb anyagi és erkölcsi vesztté vált ez a szegmens.
 - Tárgybeli összefüggésekben számos elemzés, publikáció, konferencia utalt az ágazat „magáráhagyottsági állapotára”.
 - Az ágazat érvényesülési specifikumaiban érintett – kizárólagosságot nem indokolt – **TÉRSÉGI nemzetgazdasági szigorítások enyhítésében** a különböző szakmai érdekvédelmi szövetségek, szervezetek **„pozíciótlannak váltak”**. Pályázati lehetőségek, beruházási támogatások, családi vállalkozások kedvezményezései, belső továbbképzések finanszírozásai nem valósultak meg.
- A koncepciótalanul jól felépített** „megújulási stratégiai terv” sikeres jövőkép előtt a stabilitási fázisokban és szinten megrekedt. Csökkenő tendencia indult el a vállalkozók és foglalkoztatottak számában.

B)

Szakmai kapcsolati tőkét erősített több alkotói szervezet, vállalkozás, CÉG részére a TMTE által korábbi

években kialakított egyetemi, főiskolai kölcsönös információ kapcsolatrendszer.

- Az óbudai Egyetem üzemmérnök jelöltjei és a Metropolitan Egyetem textil- és ruhaipari ágazatainak hallgatói részére számos gyakorlati (üzemmódú) tanulmányutak, konzultációknak, vezetési módszerek megismerésének biztosítottak lehetőségek a tagsági vállalkozások.
- **Prioritást érdemel** a Moholy Nagy Művészeti Egyetem (MOME) textil- és ruhaipari tervező és modellező szakával létrejött együttműködés. Specifikus tematikái ösztönzőleg hatott mindig az autodidaktikus önképzésre. Pl: iparművészeti, képzési, gazdaságfilozófiai kutatásaik megjelentetése az NKA (Nemzeti Kulturális Alap) gondozásában a teljes könnyűipari alrendszeri tagozódás részére.
 - A publikációt színvonalasan foglalkoztak „a korszerű tudás” kérdéseivel, a K+F gyakori problematikájával, – nem mindig elfogadott – társadalmi jelentőségével, az alkotás (akár mint termék) imázsával; szakmai kulturáltságunk, identitásunk **mai** színvonalával.
 - Ösztöndíjas hallgatók tanulmányai eredményeinek, **termék-produktumainak ipari láttatása.**
 - Pályakezdő tervezők, iparművészek foglalkoztatásának, induló egzisztenciájának biztosításában való esély, lehetőség támogatása (próbaidős, struktúrákban való tanácsadói cégvállalkozások).
 - Pályázataik megvalósíthatósági polarizációjában való közreműködés ipari szakemberek részéről.

C)

- Stratégiai CÉL-ként is pozitív volt az együttműködés az ágazatok szakmai fejlődését a gyártás esztétikai (exkluzív) saját tervezési, tevékenységbővítési koncepcióit, K+F innovatív irányainak jövőbeni megvalósítását megtalálni. (*leegyszerűsítve: szakmai utánpótlás bázisát növelni)
- A felsorolt egyetemi együttműködések irányai, mérése, hatékonysága az elmúlt 2-3 évben gyengült, sőt konkrét eredményessége a textil- és ruházati ágazat gyártói rendszereiben már nem mutatható ki egy-egy eset kivételével. Tény azonban az is, hogy a MOME szervezeti és működési struktúrája is „pozíciójában” változott.
- A kapcsolati, tényleges – nem virtuális – képviselői, konzultációs leépülés megnövelte az „egyéni önmegvalósítás” kényszerből létrejövő tervezői, modellezői, marketinges vállalkozások számát.
- A pályakezdő üzemmérnöki, rendszerszervezői, technikus, anyagi és egzisztenciális igényeket a kis- és közepes nagyságú vállalkozói szervezetek a mai gazdasági adottságokban nem tudják biztosítani.

D)

Mint köztudott, a TMTE a 2020. III. negyedévi Híradójában adott széleskörű információt arról, hogy a 2019 szeptemberben benyújtott stratégiai pályázat **sikeres lett** GINOP-5.3.5.-18 sz. alatt

- **A projekt kiemelt célja:** „a magas színvonalú szakember állomány kialakítása, hosszútávú fenntartása” Tematikájának meghatározó irányaként: „A munkaerőpiaci alkalmazkodó képesség és a fenntarthatóság fejlesztése a ruházati termék gyártása ágazatban” jelölték meg
- A projekt végrehajtását a Magyar Könyvgyártó Szövetség (MKSZ) és a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók

Szakszervezete (BDSZ) által alkotott konzorcium indította el a Széchenyi 2020-as program keretében megvalósuló fejlesztési célok, eszközök és javaslatok kidolgozásával összevonva.

- A fentiekben vázolt **kettős**, és tematikájukban egymást átfedő és feltételező projektek **végrehajtási logisztikája** differenciáltan, de **országos kiterjedési** gyártói szegmensekbe lett tervezve.
- Tény: a 2015-ig tapasztalható „fennmaradási” stabilizálódás után a gyártói szervezetek ismét kezdtek „leépülő”, megszűnő gazdasági spirálba kerülni. (A 2020/21-es év az eddigi mélypont.) Ez egyértelműen leképezi az ágazat (ismételt) változatlan instabil állapotát korábbi tradíciójának színvonalához, gazdasági, foglalkoztatási, nagyság rendjéhez viszonyítva.
- A GINOP-5.3.5.-18 sz. „felzárkóztató” tematika elfogadása, végrehajtása, felügyelete az **adott konzorcium részéről rendkívüli etikai felelősségvállalást is jelent a vállalkozói szervezetek-tulajdonosok felé:** (* a kialakult „befelé fordultság, bizalomvesztés **attitűdjeként**):
 - egzisztencia védelme
 - vállalkozói adottság elfogadása (disztingválás)
 - a külső segítség abszolválási szándéka
 - a tulajdon védelme (naturáliák)
 - adott térség általános szociális élethelyzetek tisztelése
 - szubjektív CÉG IMÁZS
- CÉG tanulmányok, mélyinterjúk, kontrollok **előzetes** komponens **konzultációi** mindig bizonyítják, hogy a feladatok **célja, végrehajtási módszerei, tartalmi VALIDÁLÁSA előtt érdekeltségtől független objektív szakmai opponálást ésszerű lehetővé tenni.**
- A projektek cselekményeiről hatástanulmány, elemzés, CÉG információ, modul-információ eddig online érhető el. (konzorciumi adatbázis) Eredményességük, hatékonyságuk, ismeretbővítő hatásuk konkrétumai, adaptálható módjaik, feltételrendszereik publikálása később elvárható, **s ezt támogatni kell (!)** az ágazat minden vállalkozása, cégvezetése részéről függetlenül az érintettség mértékéről.

4. Konklúzió

- A könnyűipari ágazat elmúlt 10 évének progresszív feladatai, tervei és annak követelményrendszere fokozatosan **meghaladta** az önmegvalósító, „**önerős**” vállalkozási kondíciókat, likviditási képességet
- A ruhaipari ágazat műszaki színvonala 30-35%-os arányban még tartalmazza az élőlomka hányadot. (az ideális üzemműködés normatívák nélkül!)
- **Tehát az elvárt nemzetgazdasági célok** szektorális teljesítéséhez (foglalkoztatás, - munkalétszám bővítés, belső szakmai képzés, integrálódások, hozzáadott érték növelése) konkrét és **folyamatos** kedvezmények, támogatások indokoltak
- A bemutatott változó eredményességű és időhorizontú együttműködések bizonyítják, hogy a kompetens érdekvédelmi szervezetek, szövetségek esélytelensége, távolmaradása esetén rövid idő alatt megbénulhat, tehetetlenné válhat egy vállalkozás működése.

A)

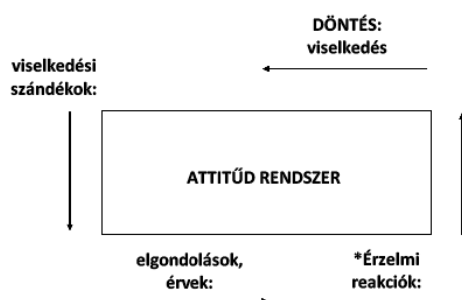
- **A „mélypontról”** való pozitív elmozdulást a ruhaipari tevékenységű vállalkozások tőke-kölcsönrel, alárendelt pozíciókban, kedvezőtlen érdek-modulokkal képtelenek már elérni.

- tartalék és megfelelő (szükséges) nagyságú forgótőke hiányában csak a rövid, és differenciált középtávú stratégiai terv a reális koncepció
- Foglalkoztatási, stratégiai új **“komponens” lett a pandémia által kialakult makrovilági “érzékenység”,** amely kiszámíthatatlan - esetekben megbízhatatlan - attitűdként jelentkezik. Veszélyhelyzeteket indukálhat!

Definiáltan: az ATTITÜD meggyőzésre, cselekvésre vonatkozó fogalom: a foglalkoztatottak, irányítók, vezetők és a TULAJDONOSI szemlélet összhangjának megteremtése érdekében próbál koordinálni.

* A Covid járvány által megváltoztak az életfilozófiák, alkalmazkodási beidegződések a munkahe-lyen.

* Több családi vállalkozás előre hozta a generációváltást “kockázatos” mértékű felkészültség ellenére

- A DÖNTÉS utáni érzelmi reakciók új bizonytalanságot idézhetnek elő az elért CÉL, helyzet konkrét megtapasztalásakor!
(Új: munkaviszony, érdektelenség, feltételek)
- Személyes üzleti kontaktok jelenlegi korlátjai megnövelték az online útján megítélhető és létrehozható „konjunkturális” gyártási, foglalkoztatási számítási ideiglenes együttműködések. Kellő – és elsősorban a kisvállalkozások részéről – tapasztalat hiányában azonban több esetben **vállalási veszteség, egyéb negatív következmények indukálódtak.**

B)

- **Köztudott, hogy a ruhaipari gyártási struktúráknak át kell szerveződnie a kisszériás, célgépigényű, import anyag beszállítási korlátok, késedelmek logisztikájának kezelési taktikára.** A gyakorlatban mégis több vállalkozásnál fenn áll a **statikus kivárás**, az eddigi szervezeti struktúra változatlan-sága.

Több szervezésben nehezen megvédhetők lettek a következők:

- termelői létszámcsökkentés utáni immobil technika értékesítése,
- műhelyek, objektumok átszervezési lehetősége kisszériás gyártás technológiára, technikai működtetésére,
- az üzem- és munkaszervezés **komplex** univerzalizálásának új felállítása,
- a stabilitási, eredményességi elképzelések **új optimumainak felállítása.**

- A lakosság **effektív** ruházati szükségleteit volumenében már nem csak a konfekcióipar látja el.

A **latens, exkluzív, kisszériás trendek** gyártására mikroszintű (8-15 fő), egyéni (tervezői) vállalkozások dinamikus szerveződések jönnek létre.

Lehetséges determináló következményei:

- * átrendeződnek a jelenlegi gyártói kapacitások a kis- és közepes vállalkozásokban,
- * kiemelt feladatként kell kezelni a külföldi bér-munkagyártási pozíciók megerősítését. (egyébként is instabil, pontatlan megállapodások vannak),
- * **fundamentális mélységű „B” terv elkészítése ajánlott az vállalkozói önmegvalósító koncepciók jövőbeni megvalósíthatósági biztonságára (védelme),**
- * (további, új gazdasági, egzisztenciális kudarcok, „fél-” megoldások elkerülése okán is).
- Itt kell ismételten (!) utalni több korábbi cégátvilá-gítási tapasztalatra jelen idejű felszámolások ok-okozati összefüggéseinek kiindulópontjaira. **Egy funková-lására elindított szervezet azonnal, és permanensen követeli az eredményességét, hogy a komplex fi-nanszírozások (költségek) fedezetei meglegyenek!**
- Ez a feltétel alapvetően igényli ma a
 - vezetés minősítését (szellemi know-how),
 - értékképző irányítói univerzalitást,
 - menedzsmenti irányítást,
 - a publikáció és az objektumon belüli tények, állapo-tok azonosságát.
 (*A foglalkoztatottak munkájának elvárt hatékonysá-ga, vállalkozói céllal való azonosulása – szocioló-giai ATTITÜDJE – jelentősen ezen múlik! (a deklarált bizalom kérdése)).

Szakmai elismerést érdemel az MDDÜ (Magyar Divat & Design Ügynökség) általi, több ágazati alrendszeret érintő **összetett CÉLJAINAK** dinamikus megvalósítási aka-rata.

- **Nagyon időszerű** a divat- és design ipar kiemelt tá-mogatása és képvisellete, kreatív szervezése, folyama-tos publikálása.
- A korszerű technika általi virtuális térben online mó-don történő kapcsolatépítés ismeretbővítési informá-ciók eredményesen elősegíthetik az integrálódási együttműködések. (tervezői, modellezői, digitalizá-ciós, értékesítési, távoktatási tematikai).
- A ruhaipari gyártással foglalkozó szervezetek objek-tumi, technikai, logisztikai struktúrái - korszerűsítési színvonala – **ma még nem irányítható csak online módon.**
- A TMTE gondozásában eddig működtetett „Vezetés in-tegrált felfogásban” c. szakmai klub az elmúlt idő-szakban **51 olyan konzultációs témát dolgozott fel** a ruhaipari vállalkozások részére, **amely ismeretbő-vítő, operativitást elősegítő, belső továbbképzési tematikájú volt.**

A kölcsönös érdeklődés hasznosságát, a különböző megoldási módszerek, ismeretek adaptálási gyakorlatát sok vállalkozás visszaigazolta.

A jövőbeni kapcsolati fenntartása a résztvevői akti-vitástól függ. Témáit a mindenkori makrogazdasági kö-rülmények, változások határozzák és fogalmazzák meg.